

Associationsrätt m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett tjugotal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2012 om associationsrätt m.m. Motionsyrkandena gäller aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning, revisorskravet för ideella organisationer och föreningar, hållbarhetsrapportering, könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m., avskaffande av kravet på aktiekapital, avskaffande av kravet på bolagsstämma, bolagsmålvakter, redovisning samt ytterligare lagstiftning om franchising.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Av yrkandena bereds ett femtontal i förenklad ordning. I de fallen hänvisar utskottet till ställningstaganden som gjorts tidigare under valperioden.

Utskottet föreslår också att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

I betänkandet finns en reservation och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Inledning	4
Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning	4
Revisorskravet för ideella organisationer och föreningar	5
Hållbarhetsrapportering	6
Motioner som bereds förenklat	7
8	8
Reservation	8
Hållbarhetsrapportering, punkt 3 (MP)	8
Särskilt yttrande	9
Motioner som bereds förenklat, punkt 4 (S, MP, V)	9
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

- 1. Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning**
Riksdagen avslår motion 2012/13:C292.
- 2. Revisorskravet för ideella organisationer och föreningar**
Riksdagen avslår motion 2012/13:C204.
- 3. Hållbarhetsrapportering**
Riksdagen avslår motion 2012/13:A386 yrkande 7.

Reservation (MP)

- 4. Motioner som bereds förenklat**
Riksdagen avslår motionerna 2012/13:Sk412 yrkande 1, 2012/13:C260, 2012/13:C271 yrkandena 1 och 2, 2012/13:C323, 2012/13:C324, 2012/13:C406 yrkande 4, 2012/13:C424, 2012/13:C437, 2012/13:C443 yrkandena 1 och 2, 2012/13:A367 yrkande 9 och 2012/13:A395 yrkandena 8 och 9.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 17 januari 2013

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Carina Ohlsson (S), Marta Obminska (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD), Marianne Berg (V) och Thomas Finnborg (M).

Utskottets överväganden

Inledning

I betänkandet behandlas sammanlagt ett tjugotal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2012 om associationsrätt m.m. Motionsyrkandena gäller aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning, revisorskravet för ideella organisationer och föreningar, hållbarhetsrapportering, könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m., avskaffande av kravet på aktiekapital, avskaffande av kravet på bolagsstämma, bolagsmålvakter, redovisning samt ytterligare lagstiftning om franchising.

Motionsförslagen finns i bilagan.

Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att avskaffa bolagsformen aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

Motionen

Lars Elinderson (M) begär i motion 2012/13:C292 ett tillkännagivande om att regeringen bör se över lagstiftningen och lägga fram förslag om att avskaffa företagsformen aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning. Enligt motionären finns inte något behov av företagsformen eftersom det går lika bra att i ett privat eller publikt aktiebolag bedriva verksamhet i andra syften än att generera vinst åt aktieägarna.

Utskottets ställningstagande

Ett nytt slag av aktiebolag – aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning – infördes den 1 januari 2006. Grundläggande för aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning är att verksamheten drivs i ett annat syfte än att ge aktieägarna vinst. De särskilda regler som finns för aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning syftar till att säkerställa att bolagets vinst huvudsakligen stannar kvar i bolaget.

Utskottet anser att det inte finns skäl att föreslå att riksdagen ska ta några initiativ med anledning av motionen. Motionen bör därför avslås.

Revisorskravet för ideella organisationer och föreningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om en översyn av revisorskravet för ideella organisationer och föreningar.

Motionen

I motion 2012/13:C204 föreslår Anders Andersson (KD) en översyn av revisorskravet för ideella föreningar. Motionären konstaterar att det nuvarande regelverket innebär att ideella organisationer och föreningar måste anlita en auktoriserad revisor om de har en omsättning som överstiger 200 000 kronor. Samtidigt anser motionären att det är förståeligt att staten vill granska att bidragen används på rätt sätt. Motionären menar att revisorskravet för ideella organisationer och föreningar är alltför hårt och begär ett tillkännagivande i enlighet med detta.

Bakgrund

En ideell förening ska enligt revisionslagen (1999:1079) ha minst en auktoriserad revisor eller godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen, om föreningen uppfyller mer än ett av följande delvärden: 1. antal anställda i genomsnitt fler än 50 personer, 2. balansomslutning över 40 miljoner kronor och 3. nettoomsättning över 80 miljoner kronor. Det krävs att den angivna nivån har uppnåtts två år i sträck.

I proposition 2009/10:55 En politik för det civila samhället redovisar regeringen några principer för redovisning och återrapportering av givna statsbidrag. En av dessa är att en revisor ska granska den ekonomiska redovisningen och att tillämpliga föreskrifter och villkor har följts. Om det bidrag som har tagits emot uppgått till minst fem prisbasbelopp, motsvarande 220 000 kronor, ska revisorn vara auktoriserad eller godkänd. Myndigheter som fördelar bidrag godkänner också att den extra kostnad som kravet om att en revisor ska granska bidragsanvändningen medför kan få belasta bidraget.

Flera myndigheter har utarbetat mallar för vad revisorns granskningsrapport ska innehålla. Exempelvis har Ungdomsstyrelsen när det gäller förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer tagit fram mallar och riktlinjer tillsammans med branschorganisationen för revisorer och rådgivare (FAR).

Interpellationssvar

I sitt svar på interpellation 2011/12:317 om regelförenklingar för föreningslivet hänvisade statsrådet Nyamko Sabuni (FP) till de principer för redovisning och återrapportering av statsbidrag som regeringen redovisade i proposition 2009/10:55. Hon anförde då att när det gäller verksamhet som bedrivs med stöd av skattemedel är det rimligt och eftersträvansvärt att själva verksamheten och ekonomin beskrivs öppet av den bidragsmottagande organisationen, t.ex. i form av redovisningar som granskats av revisorer. En ömsesidig öppenhet mellan den offentliga sektorn och det civila samhället bör, enligt statsrådet, kunna bidra till en relation som präglas av respekt och förtroende.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser inga skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionen. Motionen bör avslås.

Hållbarhetsrapportering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om hållbarhetsrapportering för samtliga större bolag. Utskottet hänvisar till pågående arbete inom EU.

Jämför reservation (MP).

Motionen

I motion 2012/13:A386 anför Gunvor G Ericson m.fl. (MP) att hållbarhetsrapportering är ett verktyg som säkerställer att företag bedriver ett systematiskt arbete med frågor som rör miljömässigt och socialt ansvar (yrkande 7). Motionärerna vill därför att Sverige följer Danmarks exempel och lagstiftar om en standardiserad hållbarhetsrapportering för samtliga större bolag så att dessa bolag arbetar aktivt och på ett strukturerat sätt för att integrera jämställdhet och hållbar utveckling i sin verksamhet. Motionärerna begär ett tillkännagivande i enlighet med detta.

Utskottets ställningstagande

Enligt uppgift från Justitiedepartementet avser EU-kommissionen att under det första kvartalet 2013 lägga fram ett förslag om hållbarhetsrapportering för alla större onoterade och noterade företag. Rapporteringen ska avse miljö, antikorrupcion, mänskliga rättigheter och styrelsens sammansättning.

Utskottet konstaterar att frågor som ligger i linje med motionsönskemålet är föremål för arbete inom EU. Utskottet anser därför att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen. Den bör avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande (S, MP, V).

I motioner från 2012 års allmänna motionstid har väckts förslag om könsfördelningen i bolagsstyrelser m.m., avskaffande av kravet på aktiekapital, avskaffande av kravet på bolagsstämma, bolagsmålvakter, redovisning och ytterligare lagstiftning om franchising. Motsvarande eller i allt väsentligt motsvarande motionsförslag har utskottet behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2010/11:CU15 och 2011/12:CU6. Riksdagen avtog i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet står fast vid sina senaste ställningstaganden och finner inte heller andra skäl att behandla motionerna i vanlig ordning. Motionerna avstyrks.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Hållbarhetsrapportering, punkt 3 (MP)

av Jan Lindholm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:A386 yrkande 7.

Ställningstagande

Hållbarhetsrapportering är ett verktyg som säkerställer att företag bedriver ett systematiskt arbete med frågor som rör miljömässigt och socialt ansvar. Det är ett verktyg som skapar en länk mellan internationella konventioner och företagens ansvar genom att översätta allmänna principer till konkreta mål för företagens agerande. Hållbarhetsrapportering har kommit att bli ett viktigt verktyg för investerare vid bedömningen av bolagets effektivitet i förhållande till de etiska, ekologiska och ekonomiska krav som begreppet hållbar utveckling definierar. Staten är Sveriges största bolagsägare och förvaltar ungefär 60 bolag. Ytterst är det svenska folket som äger dessa bolag. Regeringen har därför ett ansvar att reflektera ägarnas åsikter. Problemet är att det saknas konkreta mål för den miljömässiga och sociala dimensionen av verksamheten. Staten har bara tydliga mål för ekonomiskt värdeskapande.

I Danmark ställs sedan 2008 krav på att landets största bolag ska inkludera hållbarhetsrapportering i sin årsredovisning. Statligt ägda bolag samt bolag som uppfyller minst två av följande kriterier omfattas: en balansräkning på över 143 miljoner danska kronor, ett nettoresultat på över 286 miljoner danska kronor och över 250 heltidsanställda.

Inom EU pågår nu diskussioner om att lägga fram ett förslag om hållbarhetsrapportering för alla större onoterade och noterade företag. Jag anser att Sverige måste vara drivande i denna process och agera med kraft för att hållbarhetsrapportering införs för alla större bolag så att dessa bolag arbetar aktivt och på ett strukturerat sätt för att integrera jämställdhet och hållbar utveckling i sin verksamhet.

Vad som anförs ovan bör riksdagen, med bifall till motion 2012/13:A386 yrkande 7, som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Motioner som bereds förenklad, punkt 4 (S, MP, V)

Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Hillevi Larsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Marianne Berg (V) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt vissa motionsförslag. Då det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkandena 2010/11:CU15 och 2011/12:CU6, i förekommande fall ihop med företrädare för andra partier. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Sk412 av Valter Mutts m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att bredda EU:s lagstiftning kring landspecifik rapportering för att motverka skatteflykt.

2012/13:C204 av Anders Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av revisorskravet för ideella organisationer och föreningar.

2012/13:C260 av Metin Ataseven (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av reglerna för försäljning av bolag.

2012/13:C271 av Eva-Lena Jansson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa kvotering till börsnoterade bolagsstyrelser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa kvotering till kommunala och landstingskommunala bolag.

2012/13:C292 av Lars Elinderson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

2012/13:C323 av Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkt krav på eget kapital i aktiebolag.

2012/13:C324 av Carl-Oskar Bohlin och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bolagsstämmekravet för små aktiebolag.

2012/13:C406 av Veronica Palm m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvotering i bolagsstyrelser.

2012/13:C424 av Börje Vestlund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagen om franchising.

2012/13:C437 av Mats Pertoft och Jonas Eriksson (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att lagstifta om könskvotering i valberedningarna till börsbolagens bolagsstyrelser.

2012/13:C443 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om kvotering i börsbolagsstyrelser.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om kvotering i kommunala och statliga bolagsstyrelser.

2012/13:A367 av Ylva Johansson m.fl. (S):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föreslå lagstiftning om kvotering till bolagsstyrelser.

2012/13:A386 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hållbarhetsrapportering för alla större svenska företag.

2012/13:A395 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om kvotering i börsbolagsstyrelser.
9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om kvotering i kommunala och statliga bolagsstyrelser.